

Bohoslužby Mělník 10. 6. 2018

1. neděle po svaté Trojici

Miroslav Erdinger

Introit: Ž 36, 6 -10

⁶Tvá láska, Hospodine, dosahuje k nebi, tvá věrnost sahá k oblakům.

⁷Tvá spravedlnost je jak mohutné hory, tvé zákony jsou hloubka nesmírná – zachraňuješ, Hospodine, lidi i zvířata!

⁸Tvá láska, Bože, je nad cenné poklady, do stínu tvých křídel se lidé uchýlí!

⁹Hojností tvého domu bývají nasyceni, z rajských potoků je napájíš.

¹⁰Pramen života je přece u tebe a ve tvém světle světlo vidíme.

Čtení: Řím 3, 10 -12 + 21 – 25

10Kdy mu byla započtena? Byl už obřezán, nebo ještě nebyl? Nebylo to po obřízce, nýbrž ještě před ní.

11Znamení obřízky přijal jako pečeť spravedlnosti z víry, kterou měl ještě před obřízkou. Tak se stal otcem všech neobřezaných, kteří věří a jimž je spravedlnost připočtena,

12i otcem těch obřezaných, kteří nejsou jen obřezáni, nýbrž také jdou ve stopách víry našeho otce Abrahama – víry, kterou měl ještě před obřízkou.

21Nyní však je zjevena Boží spravedlnost bez zákona, dosvědčovaná zákonem i proroky,

22Boží spravedlnost skrze víru v Ježíše Krista pro všechny, kdo věří. Není totiž rozdíl:

23všichni zhrěšili a jsou daleko od Boží slávy;

24jsou ospravedlnováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši.

25Jeho ustanovil Bůh, aby svou vlastní smrtí se stal smírnou obětí pro ty, kdo věří. Tak prokázal, že byl spravedlivý, když již dříve trpělivě promíjel hříchy.

Text: Kaz 3, 12 - 22

12Poznal jsem, že není pro něho nic lepšího, než se radovat a konat v životě dobro.

13A tak je tomu s každým člověkem: to, že jí a pije a okusí při veškerém svém pachtění dobrých věcí, je dar Boží.

14Poznal jsem, že vše, co činí Bůh, zůstává navěky; nic k tomu nelze přidat ani z toho ubrat. A Bůh to učinil, aby lidé žili v bázni před ním.

15Co se děje, bylo odedávna, a co bude, i to bylo; a Bůh vyhledá, co zašlo.

16Dále jsem pod sluncem viděl: na místě práva – svévole, na místě spravedlnosti – svévole.

17Řekl jsem si v srdci: Spravedlivého i svévolníka bude soudit Bůh, nastane čas soudu nad vším děním, nad vším, co se koná.

18Řekl jsem si v srdci: To se stane kvůli synům lidským, aby je Bůh tříbil, aby nahlédli, že je to s nimi jako se zvířaty.

19Vždyť úděl synů lidských a úděl zvířat je stejný: Jedni jako druzí umírají, jejich duch je stejný, člověk nemá žádnou přednost před zvířaty, neboť všechno pomíjí.

20Vše spěje k jednomu místu, všechno vzniklo z prachu a vše se v prach navrací.

21Kdo ví, zda duch lidských synů stoupá vzhůru a duch zvířat sestupuje dolů k zemi?

22Shledal jsem, že není nic lepšího, než když se člověk raduje z toho, co koná, neboť to je jeho podíl. Kdo mu dá nahlédnout, co se stane po něm?

„Není nic lepšího, než se radovat, konat v životě dobro.“ „Není nic lepšího, než když se člověk raduje z toho, co koná, neboť to je jeho podíl.“

Milé sestry, milí bratři, mezi tímto dvojitým konstatováním o radosti, tolik povznášejícím, zase stesky a nářky a marnost a absurdita. Dokonce ještě srovnání člověka se zvířetem. Kraličtí přeloží docela tvrdě: „Případnost synů lidských a případnost hovad jest případnost jedinstevná“. Docela se nám uleví, když si uvědomíme, že to, co překládají kraličtí jako hovado, je v dnešním jazyku zvíře. Dá se to snáze unést. Ale přesto, i to je na nás dost... Ještě že je zde ta radost. Ale stejně nám to nějak nesedí. Je poněkud nevyvážený a rozházený ten kazatel. Slzy a smích v jednom pytlí, řeklo by jedno známé úsloví. Tak jak to tedy je?

Ten přečtený text nás nezve k cestě od prohry k prohře, od nezdaru k nezdaru, nezve nás k naříkání a sebelítosti. Ten text nás zve na cestu od radosti k radosti. Zve nás na cestu s dárcem života, k životu s Bohem. A v takovém životě je radost a veselí,

protože v něm je naděje a smysluplnost a druh s druhem ruku v ruce a láska a soucit jsou v objetí a uprostřed je člověk.

První, co Kazatel zjišťuje, je poznání, že co činí Bůh, zůstává navěky. „A viděl Bůh, že to, co učinil, bylo velmi dobré“, připomeňme si první verše bible. Nic k tomu nelze přidat ani od toho nic ubrat. První důvod k radosti. Člověk je tím, koho Bůh poslal na svět, člověk je Božím dílem. Člověk zůstává. A aby jeho zůstávání nebyl chaos a bloudění, dostává zásadní pilíř. Dostává řád. Dostává jistotu. Tou jistotou je zůstávající, s člověkem zůstávající Bůh. „Ježíš Kristus je stejný včera i dnes i na věky“, dostává víra novozákonní ujištění o základní jistotě. Člověk takovou jistotu potřebuje. Potřebuje něco, oč se může opřít, na co se může spolehnout, potřebuje stálý a stabilní orientační bod. Co činí Bůh, zůstává na věky. Ukazatel k novému zákonu, ukazatel ke Kristu.

Žijeme ve světě nejistot, ve světě krizí, ve světě nestability. A tu v tom světě slyšíme pozvání, staré tisíce let: „Raduj se a konej v životě dobro“. Já budu s tebou, já se tě nezřeknu, já tě neopustím, můj človče, mé dobré stvoření. Prorok Izaiáš jde s důrazem na Boží provázení ještě dál: „Neboj se, vždyť já jsem s tebou, nerozhlížej se úzkostlivě, já jsem tvůj Bůh. Dodám ti odvahu, pomocí ti budu, budu tě podpírat pravicí své spravedlnosti.“ Tak provází Bůh člověka. Dodává odvahu, dodává síly, dodává oporu, provází. Kotví člověka, aby ho nestabilita světa, nejistoty a krize nepřipravily o radost. Kdysi Archimédés řekl: „Dejte mi pevný (opěrný) bod a pohnu zeměkouli.“ Kazatel nenabízí pevný, opěrný bod, kazatel nabízí trvalé společenství s Bohem, který je oporou. S Bohem v tomto myšlení pak je každý krok pevný, každé místo na zemi pevné.

Proč to všechno Bůh učinil? ptá se Kazatel. Aby lidé žili v bázni před ním. Dály se mnohé pokusy, jak slovo bázeň vyložit. Nejčastěji je používán výklad „strach“. Bát se Boha. Výklad, který je mi nejbližší, je: mít před Bohem úctu. Nebo Boha nezarmucovat. Ne bát se Boha, aby nás nepotrestal, aby nám to nespočítal. Milovat Boha. A kdo miluje, nezarmucuje, nezneužívá, neubližuje, ctí, má úctu. Před kým? Před dárcem života. Před tím, který zůstává na věky.

Další, co Kazatel zjišťuje, je, že žije v převráceném světě. Na místě práva – svévole. Na místě spravedlnosti – svévole. Kde má být právo, tam je křivda a bezpráví. Kde má být spravedlnost, tam je bezbožnost. To vše se odehrává pod sluncem. Za plného světla, veřejně. Bezostyšně. Kazatel nemá žádnou ambici soudit ty, kdo to dopustili, kdo za to mohou, kdo to nechali tak daleko dojít. Bezpráví a nespravedlnost jsou u moci. A k tomu vypočítavost a touha po moci a zneužívání moci. Utiskování těch, kdo mají jiný názor. Vysmívání se jim. Svěvole, kam se podíváš. Tehdy jsem si řekl: „Bůh bude soudit jak spravedlivého, tak i ničemu. Každá věc a každý skutek má svůj čas.“ Kazatel nejenže nás nenabádá, abychom soudili ty pachatele ničemností. Nenabádá, abychom se jim mstili, nenabádá, abychom se jich báli. Bohu náleží soudy, sděluje nám. Jaká svoboda, milé sestry a milí bratři. Svoboda od potřeby satisfakce, svoboda od touhy po pomstě, svoboda k lásce, svoboda k odpuštění. Jaký je Bůh soudce? Jaký je jeho hlavní soudcovský nástroj? Opět se dostaneme do nového zákona. Kristus Pán je hlavním nástrojem, prostředkem Božího soudu. Kristus Pán a jeho kříž. Sdělení hříchu, odsouzení – a – odpuštění. Milost, milosrdenství. To jsou cesty Božího soudu. Boží spravedlnost je jiná než ta lidská. Ta oficiální spravedlnost sdělí trestný čin, odsoudí a sdělí rozsudek. A nástup trestu. Boží spravedlnost tam již nemá ten nástup trestu. „Není spravedlivý ani jeden, říká apoštol.“ Ale Boží spravedlnost je zjevena. Jaká je ta spravedlnost? „Odplata za hřích je smrt, ale milost Boží je život věčný v Ježíši Kristu, našem Pánu.“ Taková je Boží spravedlnost.

„Každá věc a každý skutek má svůj čas.“ Takové je Kazatelovo odevzdání života do Božích rukou. Ne že Boží mlýny melou pomalu, ale jistě. Bůh dává všemu pravý čas. Čas milosti, čas, kdy člověk může přemýšlet o tom, čeho se dopustil, a pak to vše předat Kristu na kříž. Nechte to běžet, nechte to růst, vše musí dozrát až k době žní. „Dá Pán do stodol zrna dobrý, plevel dá na hnůj, aby tam shnil,“ zpívá farář Karásek. Ne plet, ne jednotit, ne třídit. Nechat růst. Dopřát všemu svobodu růstu. A pak? Po ovoci je poznáte. Každá věc a každý skutek má svůj čas. Ty ne človče, ty neukazuj prstem ten ano a ten ne. Tak to přece bylo v Osvětlení, kdy lékaři prováděli selekci nově příchodících Židů. Ten napravo, ten nalevo. Vlevo cesta na smrt a do krematoria, vpravo ještě pár dnů,

týdnů, měsíců života. William Styron v Sofiině volbě popisuje tu scénu, kdy si v takovéto roli domnělého pánaboha hrál jeden opilý mizerný lékař. A jen bolest a pláč a hrůzy. Tak to ne. Nechte to růst. Tvůj soudce je Bůh. Konečná instance, konečný soud není zde na zemi. Je tam, u Boha.

A ještě další Kazatelovo poznání: S lidmi je to jako se zvířaty. Již toto konstatování nás zarazí, pokud nás rovnou nenaštve. Takové ponižující srovnání. Ale ono má svou logiku. Všechny ty Boží soudy, všechny cesty Boží spravedlnosti mají jeden významný úkol. Záchrana člověka. Spasení, zvykli jsme si říkat. Přivést člověka k Bohu. Stabilizovat ho na té cestě, nabídnout mu smysl, nabídnout podporu, pomoc. Probudit ho. Jsi na tom jako zvířata. Jak žiješ, tak umřeš. Zvířata i lidé, jedni jako druhí umírají. Žádný rozdíl. A přece jeden zásadní. Člověk má vědomí smrtelnosti. Člověk ví, že zemře. To ho může motivovat, to mu může pomoci mobilizovat všechny síly, aby ten život, za kterým se za okamžik ohlédne, byl smysluplný. Aby v něm bylo to, co člověk ctil jako své hodnoty a také ctil hodnoty druhých. To zvířata neumí. Ale lidé se jako zvířata rodí, lidé se jako zvířata učí, lidé jako zvířata plodí malá zvířátka a vychovávají je. Kdo ví, jak to vlastně všechno je. Stoupá duch lidských synů vzhůru a duch zvířat klesá dolů? Nebo je to naopak? Ale co, vždyť právě toto není podstatné. Podstatné je ptát se, jak se od těch zvířat lišíme, když už máme, podle Kazatele, tolik společného. Stejný úděl. Týž úděl. Žádné výhody pro člověka, který v sobě nese odlesk Boží slávy.

Milé sestry, milí bratři, byli jsme pozváni k radosti. A to hned dvakrát. A mezi tím pozvání k plnému životu, kde nevynecháme ani smrt. Taková radost mezi slzami. Prožité složitosti života, plno otázek bez odpovědí – a hle, má to smysl, je to v životě nosné. Prožívat své dny, nepodlehnout převrácenostem světa, neurazit se na Kazatelově srovnání se zvířaty, přijmout pozvání k radosti. „Shledal jsem, že není nic lepšího, než když se člověk raduje z toho, co koná.“ Tak vzhůru do radosti, milé sestry a milí bratři. Amen.

Poslání: Filip 4, 4 - 9

⁴Radujte se v Pánu vždycky; znovu říkám: Radujte se! ⁵Všichni lidé ať znají vaši vlídnost. Pán je blízko.

⁶O nic nemějte starost, ale za všechno se modlete. O své potřeby prostě s vděčností Boha, ⁷a Boží pokoj přesahující všechno chápání bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši.

⁸Závěrem, bratři, cokoli je pravdivé, ušlechtilé, spravedlivé, čisté, milé, cokoli má dobrou pověst, je-li nějaká ctnost a nějaká chvála – o tom přemýšlejte. ⁹Čemu jste se naučili a přijali, co jste slyšeli a viděli na mně, to dělejte a Bůh pokoje bude s vámi.